

Effectief interveniëren in getraumatiseerde gezinnen na structureel huiselijk geweld: Een multiple baseline analyse

Gepubliceerd: 19-12-2023 Laatste bijgewerkt: 30-11-2024

Het doel van deze studie is om te onderzoeken wat het effect is van een geïndividualiseerd behandeltraject waarin de volgorde van EMDR (traumabehandeling) voor de ouder, EMDR voor het kind en NIKA (gehechtheidsbevorderende interventie) is afgestemd...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestart
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON56083

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Samen stap voor stap vooruit: Een multiple baseline analyse

Aandoening

- Overige aandoening

Synoniemen aandoening

huiselijk geweld / trauma

Aandoening

tekortkomingen in opvoedvaardigheden en traumaklachten bij ouders en kinderen

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Universiteit Leiden

Overige ondersteuning: ZonMw

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: gehechtheid, geïndividualiseerde behandeling, huiselijk geweld, trauma

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten zijn de verandering in verstorend opvoedgedrag, veranderingen in sensitief opvoedgedrag en veranderingen in PTSS symptomen van ouder en kind.

Secundaire uitkomstmaten

De secundaire uitkomstmaten van dit onderzoek zijn de gedragsproblemen en emotionele problemen van het kind, kwaliteit van leven van het kind en de ervaringen en tevredenheid van de ouder en de behandelaar over het behandeltraject.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Hoewel de nadelige effecten van huiselijk geweld voor ouders en kinderen uitgebreid gedocumenteerd zijn, is er nog weinig kennis beschikbaar over de effectieve interventies voor deze gezinnen. Wel is bekend dat zowel ouders als kinderen het risico lopen om trauma-gerelateerde psychopathologie te ontwikkelen na huiselijk geweld. Daarnaast vertonen ouders die slachtoffer zijn van huiselijk geweld vaak verstorend oudergedrag als gevolg van hun eigen trauma's (door het huiselijk geweld en vaak ook door traumatische jeugdervaringen uit hun eigen verleden). Dit vergroot het risico op een verstoorde gehechtheidsrelatie. Behandeling op drie niveaus ((1) opvoedgedrag en posttraumatische stress (PTSS) symptomen van (2) ouder en (3) kind) is daarom van cruciaal belang, en bestaat bijvoorbeeld uit traumabehandeling voor

ouder en kind en gehechtheidsbevorderende behandeling. Omdat verschillende gezinnen anders zijn in de symptomen die op de voorgrond staan en in de manier waarop verschillende symptomen met elkaar samenhangen, is wellicht een geïndividualiseerd behandeltraject nodig dat rekening houdt met deze interacties, om zo tot de beste uitkomsten te komen voor het gezin.

Doel van het onderzoek

Het doel van deze studie is om te onderzoeken wat het effect is van een geïndividualiseerd behandeltraject waarin de volgorde van EMDR (traumabehandeling) voor de ouder, EMDR voor het kind en NIKA (gehechtheidsbevorderende interventie) is afgestemd op de complexe behoeften van ouders en hun jonge kinderen die te maken hebben gehad met huiselijk geweld. Het behandeltraject wordt bepaald aan de hand van een handreiking die therapeuten ondersteunt bij het bepalen van de optimale volgorde van interventies op basis van een aantal (gestandaardiseerde) factoren. De doelen van deze studie zijn als volgt:

1. Om te onderzoeken hoe PTSS symptomen van ouder en kind en sensitief en storend opvoedgedrag van de ouder zich ontwikkelen en hoe deze interacteren, terwijl ouder en kind het geïndividualiseerde behandeltraject volgen.
2. Om te toetsen of het starten van het behandeltraject (het traject waarin ouders NIKA en EMDR kunnen ontvangen en hun kind EMDR kan ontvangen) leidt tot een afname van verstorend opvoedgedrag, een toename van sensitief opvoedgedrag en een afname in PTSS symptomen van de ouder, in vergelijking met de baseline-fase.
3. Om te toetsen of het starten van het behandeltraject (het traject waarin ouders NIKA en EMDR kunnen ontvangen en hun kind EMDR kan ontvangen) leidt tot een afname van PTSS symptomen en gedragsproblemen en emotionele problemen van het kind, in vergelijking met de nulmeting-fase.

Onderzoeksopzet

De hypotheses worden getoetst middels een studie met een single case experimental design (SCED), met een non-concurrent, randomized multiple baseline design. Ouder-kindparen die deelnemen aan het onderzoek worden random toegewezen aan een baselineduur van 3, 4, 5, 6, 7 of 8 weken (fase 1). Deze randomisatie zal plaatsvinden per set van vijf participanten. Na de baseline-fase start het geïndividualiseerde behandeltraject (fase 2) dat bestaat uit EMDR voor ouder en kind om hun PTSS symptomen te verminderen en NIKA om verstoord opvoedgedrag van de ouder te verminderen en sensitief opvoedgedrag te bevorderen. De ouder-kindparen hebben gedurende het volledige onderzoek wekelijks een afspraak met een onderzoeker (zowel in de baseline-fase- als tijdens het behandeltraject).

Onderzoeksproduct en/of interventie

Tijdens de behandelphase zullen de ouder-kindparen een behandeltraject volgen dat bestaat uit verschillende elementen, en wordt gebaseerd op een handreiking. Deze handreiking helpt de behandelaar bij het afstemmen van het behandeltraject op de behoeften van ouder en kind. De behandeltrajecten bestaan uit een combinatie van NIKA, EMDR voor de ouder en EMDR voor het kind. NIKA bestaat uit 5 sessies waarin een getrainde therapeut video-opnames maakt van ouder en kind. De therapeut zal gepersonaliseerde feedback geven aan de ouder, gericht op het verminderen van verstoord opvoedgedrag en het versterken van sensitief opvoedgedrag. EMDR is een korte traumabehandeling (in dit onderzoek maximaal zes sessies van 90 minuten voor de ouder en maximaal zes sessies van 60 minuten voor het kind) gericht op het reduceren van de negatieve lading van herinneringen aan traumatische gebeurtenissen. Zowel ouder als kind kunnen deze therapie ontvangen. Tijdens de sessies wordt de ouder of het kind gevraagd zich de traumatische gebeurtenis voor de geest te halen terwijl de behandelaar een afleidende taak aanbiedt.

Inschatting van belasting en risico

De onderzoeksbelasting bestaat uit het invullen van enkele vragenlijsten en het deelnemen aan enkele observatietaken die niet intrusief of gevaarlijk zijn. Ouders en kinderen krijgen actief ruimte om vragen te kunnen stellen en alles zal goed aan hen worden uitgelegd. De wekelijkse onderzoeksafspraken zullen 20-25 minuten duren (behalve de pre-test, 35 min. en post-test, 75 min.) en vinden plaats op de locatie waar de gezinnen verblijven. De 5 NIKA sessies duren elk ongeveer 1 uur in een tijdsbestek van 5 weken. De 6 EMDR sessies voor de ouders zullen elk ongeveer 1,5 uur duren in een tijdsbestek van 6 weken. De EMDR sessies voor de kinderen zullen elk 60 minuten duren, ook in ene tijdsbestek van 6 weken. Als de ouders tegen lastige thema's of gevoelens aanlopen, worden ze indien nodig ondersteund door de therapeut of door hun maatschappelijk werker.

Onderzoek naar vergelijkbare interventies laten geen negatieve gevolgen van de verschillende behandelelementen zien (Bernard et al., 2012; Moss et al., 2011; De Jongh et al., 2019). Er ontbreekt nog steeds veel kennis over effectieve behandelmethoden voor gezinnen met jonge kinderen die getraumatiseerd zijn na huiselijk geweld. De behandelaanpak die in de huidige studie wordt onderzocht, richt zich op complexe problematiek die onderling samenhangt. Het behandeltraject wordt geïndividualiseerd op basis van de behoeften en uitdagingen van de ouder-kindparen, waarbij gebruik gemaakt wordt van een handreiking. Een dergelijke aanpak is nog niet onderzocht, en daarmee zal deze studie waardevolle inzichten geven in het effect van geïndividualiseerde behandeling in deze kwetsbare gezinnen.

Contactpersonen

Publiek

Universiteit Leiden

Wassenaarseweg 52
Leiden 2333AK
NL

Wetenschappelijk

Universiteit Leiden

Wassenaarseweg 52
Leiden 2333AK
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
Kinderen (2-11 jaar)

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- De niet-mishandelende ouder verblijft samen met het kind in de maatschappelijke opvang vanwege verschillende problemen, waaronder ernstig huiselijk geweld.
- Het kind is tussen de 3-6 jaar oud (als er meer dan 1 kind in deze leeftijdsrange in het gezin is, dan wordt het kind geselecteerd met de hoogste mate van PTSS-symptomen, zoals aangegeven door de ouder).
- De ouder ervaart een klinische mate van PTSS-klachten, wat blijkt uit een PCL-score van ≥ 31

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- Ouders met ernstige psychische gezondheidsklachten (bijvoorbeeld psychose) die sterk interfereren met hun mogelijkheid om deel te nemen aan de behandeling en die directe behandeling vereisen

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Interventie onderzoek

Blindering: Enkelblind

Controle: Geen controle groep

Doel: Anders

Deelname

Nederland

Status: Werving gestart

(Verwachte) startdatum: 23-05-2024

Aantal proefpersonen: 10

Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 19-12-2023

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Goedgekeurd WMO

Datum: 13-03-2024

Soort: Amendement

Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Goedgekeurd WMO

Datum: 08-04-2024

Soort: Amendement
Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL84677.018.23